

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní o dedičstve po poručiťke **Ž. P., rodenej M.**, narodenej X., naposledy bytom v L., zomrelej X., veci vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. D 1435/1987, o **dovolani dediča Ing. J. P.**, bytom v B., zastúpeného v dovolacom konaní JUDr. K. M., advokátkou v B., proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 16. januára 2007, sp.zn. 9 CoD 123/2004, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie dediča Ing. J. P. **z a m i e t a .**

Dedičovi V. P. náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš uznesením zo dňa 20. septembra 2004 č.k. D 1435/87 – 410 určil všeobecnú cenu majetku po poručiťke sumou 113 284,90 Sk, výšku pasív sumou 0 Sk a čistú hodnotu dedičstva sumou 113 284,90 Sk. Potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičom podľa výšky ich zákonných podielov tak, že nadobúdateľmi predmetu dedičstva, ktorý tvoria aktíva - hnutelnosti : zariadenie do jednej izby, ktoré pozostávalo z dvoch skriň, jednej postele, gauča, jedálenského rozťahovacieho stola, 4 ks čalúnených stoličiek, rádia Philips, 2 ks perín, 2 ks spodných periniek, 3 ks hlavníc, 2 ks nočných stolíkov, veľkého obrazu Ježiša, šijacieho stroja Minerva, koberca, záclony, v cene 3 000 Sk a nehnuteľnosti : 2/10 – iny rod. domu č.s. X. v B. na parc.č. X., vedeného v súčasnosti na LV č. X., pre obec a kat. územie B. B., v cene 90 000 Sk ako aj pozemku parc.č. X., zastavaná plocha o výmere X. m², parc.č. X., záhrady o výmere X. m², vedených v súčasnosti na LV č. X. pre obec a kat. územie B. B. v cene 1 212 Sk, v celosti pozemok v k.ú. L. T., parc.č. X., zastavaná plocha o výmere X. m², vedený na LV č. X., parc. reg. E, v NDP nesúlady druhu

pozemku, pozemok sa nachádza ako záhrada v intraviláne obce, pod B 1, 2, na mene poručiťky, v cene 3 652 Sk, sú deti poručiťky : Ing. J. P., rod.č. X., bytom B. B., N. a V. P., rod.č. X., bytom L. M., N., každý v podiele po jednej polovici v pomere k predmetu dedičstva. Nadobúdateľmi poľnohospodárskych nehnuteľností, zapísaných v katastri nehnuteľnosti pre obec a kat. územie L. T., sú dedičia takto : LV č. X., parc. reg. E, parc.č. X. orná pôda o výmere X. m², parc.č. X. orná pôda o výmere X. m², parc.č. X. orná pôda o výmere X. m², pod B 3 v 4/9 - inách, sú deti poručiťky Ing. J. P. a V. P., každý v podiele po jednej polovici v pomere k predmetu dedičstva. LV č. X., parc. reg. E, parc. č. X. orná pôda o výmere X. m², parc.č. X. orná pôda o výmere X. m², parc.č. X. ttp o výmere X. m² pod B 3 v 4/9 – inách na mene poručiťky, je syn poručiťky V. P., v celosti na predmet dedičstva. LV č. X., parc. reg. E, parc.č. X., orná pôda o výmere X. m², parc.č. X. ttp o výmere X. m², parc.č. X. ttp o výmere X. m², parc.č. X. ttp o výmere X. m², pod B 3 v 4/9 - inách, na mene poručiťky, je syn poručiťky Ing. J. P., v celosti na predmet dedičstva. LV č. X., parc. reg. E, parc.č. X., záhrady o výmere X. m², pod B 1 v 41/48 – inách pod B 2 v 7/48 – inách, Ing. J. P., LV č. X., parc. reg. E, parc.č. X. ttp o výmere X. m², pod B 30 v 8/128 – inách na mene poručiťky, je syn poručiťky Ing. J. P., v celosti na predmet dedičstva. LV č. X., parc. reg. E, parc.č. X., ttp o výmere X. m², pod B 79 v 318/15360 – inách, na mene poručiťky je syn poručiťky V. P. v celosti na predmet dedičstva. LV č. X., parc. reg. E, parc. č. X., ttp o výmere X. m², pod B 664 v 3/1792 – inách na mene poručiťky, je syn poručiťky Ing. J. P., v celosti na predmet dedičstva. LV č. X., parc.č. reg. E, parc.č. X. ttp X., pod B 664 v 3/1792 – inách, na mene poručiťky, je syn poručiťky V. P., v celosti na predmet dedičstva. Súd priznal odmenu a náhradu hotových výdavkov poverenému súdnemu komisárovi JUDr. M. M., notárke so sídlom v R. vo výške 1 200 Sk, ktoré zaviazal uhradiť dedičov v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia každého po 600 Sk.

Krajský súd v Žiline na odvolanie oboch dedičov uznesením zo dňa 16. januára 2007, sp.zn. 9 CoD 123/2004, zmenil uznesenie okresného súdu vo výroku o určení všeobecnej ceny majetku poručiťky a čistej hodnoty dedičstva tak, že tieto určil sumou 115 311,50 Sk. Potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o určení výšky dlhov a vo výroku o nadobudnutí predmetu dedenia v časti hnutel'ných vecí, 2/10 - ín rodinného domu, č. súpísne X. v B., na pozemku KN parc.č. X., 2/10 - ín pozemkov KN parc.č. X., X. kat.úz. B. B. a pozemku KN parc.č. X. (LV č. X.), 4/9 - ín pozemkov KN parc.č. X., X., X. (LV č. X.), všetko kat.úz. L. T.. Zmenil uznesenie okresného súdu vo výroku o nadobudnutí dedičstva

pozemku KN parc.č. X. (LV č. X.) kat.úz. L. T. tak, že tento nadobúdajú Ing. J. P. v 1/2 a V. P. v 1/2. Zmenil uznesenie okresného súdu vo výroku o nadobudnutí dedičstva pozemkov KN parc.č. X., X., X., X., X., X., X. (LV č. X.); X. (LV č. X.) a X. (LV č. X.), všetko kat.úz. L. T. tak, že spoluvlastnícky podiel 4/9 k pozemkom KN parc.č. X., X. a X. nadobúda V. P., spoluvlastnícky podiel 4/9 k pozemkom KN parc.č. X., X., X., X., spoluvlastnícky podiel 8/128 k pozemku KN parc.č. X. a spoluvlastnícky podiel 318/15360 k pozemku KN parc.č. X. nadobúda Ing. J. P.. Potvrdil uznesenie okresného súdu vo výroku o trovách konania. Poukázal na dôvody uvedené v zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu (uznesenie Krajského súdu Žilina sp.zn. 9 Co 64/1998 zo dňa 14.9.1998), v ktorom bol jednoznačne a právne konkrétne vyslovený záver o nutnosti zaradenia 2/10 domu č. súpisné X. v B. a 2/10 súvisiacich pozemkov KN parc.č. X. a X. do dedičstva po poručiťke. Na tomto právoplatnom určení, že spoluvlastnícky podiel k označeným nehnuteľnostiam patrí do dedičstva, sa nič nezmenilo. Z dokladov predložených Ing. J. P. bolo zrejme, že sa snažil dosiahnuť zmenu právoplatných výrokov prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov (sťažnosť pre porušenie zákona, obnova konania), ale k žiadnej zmene nedošlo. I pre súd, prejednávajúci dedičstvo, z princípu právneho štátu (čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky), ktorý o.i. v rámci inštitútu právnej istoty znamená i záväznosť právoplatných súdnych rozhodnutí (§ 159 ods. 2 O.s.p.), sú právoplatné výroky o určení, čo do dedičstva patrí, smerodajné a tento nie je oprávnený preskúmať ich vecnú správnosť. V otázke určenia hodnoty spoluvlastníckeho podielu poručiťky k rodinnému domu v B. správne okresný súd postupoval podľa § 136 O.s.p. Z obsahu spisu vyplynulo, že Ing. J. P. dlhodobo odmietal umožniť vykonanie znaleckého ocenenia domu pre účely prebiehajúceho konania. Navyše suma 90 000 Sk vychádzala z ním uvedenej hodnoty domu ku dňu smrti poručiťky 450 000 Sk (č.l. 355 spisu). Dodatočné vyjadrenia, v ktorých sa menovaný snažil popierať vierohodnosť tohto (vlastného) údaju, vyznievali podľa názoru odvolacieho súdu len účelovo. Predmetná čiastka korešpondovala aj s investíciami do výstavby, ktorých výšku udával taktiež bezprostredne Ing. J. P.. Odvolací súd neprihliadol na znalecký posudok Ing. H.. Poukázal na to, že tento nebol vypracovaný pre účely súdneho konania, neobsahoval takmer nijaký preskúmateľný a presvedčivý opis nehnuteľností, bol vyhotovený cca 4 roky pred úmrtím poručiťky a hlavne bol spracovaný na základe vyhlášky č. 47/1969 Zb., zatiaľ čo ku dňu smrti poručiťky bola účinným predpisom vyhláška č. 129/1984 Zb. Požiadavku Ing. J. P. zahrnúť do dedičstva po poručiťke pôžičky poskytnuté na stavbu rodinného domu v B. nepovažoval za opodstatnenú. Z vyjadrení Ing. J. P., vrátane ním doložených listinných dokladov, bolo zrejme, že pôžičky boli poskytnuté priamo a výlučne Ing. J. P. a manželke A.

P.. Mal za to, že pôžička je inštitútom záväzkového práva a jej účastníkmi sú veriteľ a dlžník (dlžníci). Ani v prípade, že je pôžička poskytnutá za účelom financovania stavby, ktorej spoluvlastníkom je okrem dlžníkov i ďalší subjekt, nedochádza k zmene jej charakteru v tom smere, že spoludlžníkom by sa stal aj tento (ďalší) spoluvlastník. Z uvedeného vyplynulo, že dlh Ing. J. P. a jeho manželky, vzniknutý pri stavbe rodinného domu, nebol dlhom poručiťky. Správne postupoval okresný súd aj v otázke sporných aktív (niektoré hnuteľné veci) a pasív dedičstva (pohrebné výdavky). Dedičské konanie je konaním nesporovým, čo sa vo vzťahu k predmetu dedičstva prejavuje tiež v tom, že pokiaľ medzi dedičmi vznikne spor o aktíva a pasíva, súd sa obmedzí len na konštatovanie spornosti a na sporné aktíva a pasíva neprihliada (§ 175k ods. 3 O.s.p.) t.j., nezaraďuje ich do dedičstva. Vyjadrenia oboch dedičov v predmetných otázkach boli jednoznačne skutkovo rozporné. Okresný súd správne preto poučil účastníkov, že svoje práva môžu uplatniť samostatnou sporovou žalobou mimo dedičského konania (§ 175y ods. 1 O.s.p.). Krajský súd sa stotožnil s postupom okresného súdu tiež v otázke vymedzenia predmetu dedičstva, ktorý je tvorený nehnuteľným majetkom. Hoci dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťky (§ 460 Občianskeho zákonníka), pri jeho prejednávaní je súd povinný prihliadnuť na stav v čase rozhodovania (§ 154 ods. 1 v spojení § 167 ods. 2 O.s.p.). Uvedené je osobitne významné vo vzťahu k nehnuteľnému majetku. V predmetnej veci bol tento prístup znásobený ešte tým, že v období od úmrtia poručiťky do aktuálneho rozhodnutia súdu došlo k podstatným a zásadným zmenám v evidovaní pozemkov. Rozhodujúcimi údajmi o nehnuteľnom majetku, vrátane údajov o vlastníckom práve, sú údaje katastra nehnuteľností, ktoré sú v zmysle § 70 a § 71 zák.č. 162/1995 Z.z. hodnoverné a záväzné, pokiaľ sa nepreukáže opak. Ak je právoplatným rozhodnutím súdu konštituovaný alebo deklarovaný iný vlastnícky režim, ako vyplýva z údajov katastra, je prioritný výrok súdneho rozhodnutia, v predmetnej veci vo vzťahu k rodinnému domu a súvisiacim pozemkom v B.. Vlastnícke právo poručiťky k nehnuteľnému majetku v kat.úz. L. T. bolo preukázané výpismi z listov vlastníctva č. X., X., X., X. a X.. Vzhľadom na dĺžku odvolacieho konania krajský súd bezprostredne pred rozhodnutím veci vykonal prostredníctvom katastrálneho portálu verifikáciu údajov katastra nehnuteľnosti. Pri určení hodnoty pozemkov správne okresný súd vychádzal z prepočtu výmery pripadajúcej na podiel poručiťky hodnotou m² pozemku. Hodnota 0,40 Sk za m² extraviciálnych pozemkov vyplýva z § 14 ods. 3 vyhlášky č. 129/1984 Zb. Oproti rozhodnutiu okresného súdu došlo k zmene v rozsahu nehnuteľného majetku poručiťky. List vlastníctva č. X., kat.úz. L. T. (KN parc.č. X. a X.) v dôsledku prác ROEP zanikol a boli vytvorené nové LV č. X., X. a X., avšak poručiťka ani na jednom z nich nie je vedená ako spoluvlastníčka. Z uvedeného dôvodu

spoluvlastnícky podiel 3/1792 k nehnuteľnostiam KN parc.č. X. a X. nebolo možné zaradiť do dedičstva. Dotknutý ideálny podiel zodpovedal výmere X. m²; vo finančnom vyjadrení 39,80 Sk, o ktorú sumu bolo potrebné znížiť všeobecnú cenu majetku poručiťky. Krajský súd odlišne posúdil hodnotu pozemku KN parc.č. X. – záhrada v intraviláne, v zastavanej časti obce (LV č. X.), keď tento pozemok, s prihliadnutím i na produkované dôkazy, považoval za pozemok určený na zriadenie samostatnej záhrady (§ 14 ods. 2 vyhlášky č. 129/1984 Zb.), vo vzťahu ku ktorému hodnota m² podľa § 14 ods. 1 označeného právneho predpisu činil v obci L. T. 4 Sk. V dôsledku uvedeného došlo k (čiastočnej) zmene v určení všeobecnej ceny majetku poručiťky, keď táto vzrástla o 2 066,40 Sk (rozdiel medzi sumou 2 296,-- Sk pri hodnote m² 4 Sk a čiastkou 229,60 Sk pri hodnote m² 0,40 Sk). Po následnom odpočte sumy 39,80 Sk (hodnota nehnuteľností pôvodne vedených na LV č. X.) všeobecná cena majetku poručiťky predstavovala sumu 115 311,50 Sk. Do dedičstva nebolo možné zahrnúť nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo poručiťkou nebolo preukázané výpismi z katastra nehnuteľností alebo právoplatnými výrokmi rozhodnutí štátnych orgánov. Jednalo sa predovšetkým o spoluvlastnícke podiely patriace strýkovi dedičov J. P., ktorý sa odsťahoval do U., prípadne vedené na otca dedičov (napr. LV č. X., spoluvlastnícke podiely pod B 45 – 47). Zároveň z aktuálneho výpisu z LV č. X. vyplynul dôvodný predpoklad, že Ing. J. P. na základe osvedčenia o vydržaní nadobudol spoluvlastnícky podiel po nebohom strýkovi J.. Na druhej strane do dedičstva boli v celom rozsahu zahrnuté pozemky KN parc.č. X. a X. kat.úz. L. T., keďže z podkladov katastra jednoznačne vyplynulo výlučné vlastnícke právo poručiťky k týmto nehnuteľnostiam. Ing. J. P. kvalifikovane nepreukázal opak (nesprávnosť) údajov katastra nehnuteľností, osobitne ohľadne pozemku KN parc.č. X.. Ním produkované dôkazy osvedčili maximálne užívací vzťah k dotknutej nehnuteľnosti, rozhodne však nie vzťah vlastnícky. Ani eventuálne preukázanie nadobudnutia vlastníctva k stavbe rekreačnej chaty, nachádzajúcej sa na tomto pozemku, by nič na uvedenom závere nezmenilo, keďže vlastníctvo pozemku nie je možné nadobudnúť len jeho zastavaním. Ako nedôvodnú vyhodnotil krajský súd požiadavku Ing. J. P., započítať na podiel spoludediča V. P. to, čo tento nadobudol dedením po otcovi a starej mame, resp. finančnú hodnotu, ktorú údajne získal predajom takto nadobudnutého majetku. Započítanie na dedičský podiel po poručiťke Ž. P. sa totiž mohol spájať len s neobvyklým obdarovaním niektorého dediča za jej života (§ 484 Občianskeho zákonníka.). Z vymedzenia plnenia, ktoré malo tvoriť „zápočet“ priamo Ing. J. P. bolo zrejmé, že nešlo o darovanie a ani subjektom od ktorého „nadobudol“ V. P. určité vlastnícke práva nebola poručiťka Ž. P.. Vo všeobecnosti platí, že na dedičský podiel nemožno započítať v jednom dedičskom konaní to, čo niektorý z dedičov nadobudol dedením

v konaní po inom poručiteľovi. Nadobudnutie vlastníctva dedením nie je prípustné stotožňovať s (neobvyklým) darovaním. Vzhľadom na to, že medzi dedičmi k dohode o nadobudnutí dedičstva nedošlo, krajský súd potvrdil podľa § 175q ods. 1 písm. d/ O.s.p. nadobudnutie dedičstva obom dedičom v zhodných podieloch (obaja sú zákonnými dedičmi v prvej skupine t.j. s rovnakým podielom (§ 473 Občianskeho zákonníka). Výnimku z nadobúdania rovnakého podielu ku každej veci zaradenej do dedičstva tvoria len nehnuteľnosti, ktoré podliehajú obmedzujúcemu režimu podľa zákona č. 180/1995 Z.z. Ing. J. P. a V. P. sa v rovnakých podieloch k predmetu dedenia stali nadobúdateľmi hnutelných vecí, 2/10 rodinného domu v B. a s ním súvisiacich pozemkov a intraviálnych pozemkov KN parc.č. X., X. kat.úz. L. T., vo vzťahu k posledne uvedenému došlo k zmene rozhodnutia okresného súdu. V rovnakom podiele dedičia nadobudli aj spoluvlastnícke podiely k pozemkom KN parc.č. X., X. a X. (LV č. X.) kat.úz. L. T., ktoré sa síce nachádzajú mimo zastavaného územia obce, ale výmery pripadajúce na prejednávany spoluvlastnícky podiel 4/9 umožňujú ich nadobudnutie dvomi dedičmi. Vo vzťahu k ostatným pozemkom z LV č. X. a k pozemkom vedeným na LV č. X. a X. aplikoval krajský súd ustanovenia § 21 a nasl. zákona č. 180/1995 Z.z. a preto čiastočne zmenil dotknutú časť rozhodnutia. Keďže ani jeden z dedičov nebýva v bezprostrednej blízkosti predmetných nehnuteľností a taktiež ani jeden z nich (a to ani sprostredkovane) nevykonáva „poľnohospodársku činnosť“, za prioritné považoval také rozdelenie „nedrobitelných“ pozemkov, ktoré najviac zodpovedalo rovnakej veľkosti podielov dedičov. Potvrdil nadobudnutie dedením Ing. J. P. spoluvlastníckych podielov k pozemkom KN parc.č. X., X., X., X. (LV č. X.), X. (LV č. X.) a X. kat.úz. L. T. – celková výmera pripadajúca na príslušné spoluvlastnícke podiely bola X. m². V. P. nadobudol spoluvlastnícke podiely k pozemkom KN parc.č. X., X. a X. (LV č. X.) o celkovej výmere X. m². Rozdiel v nadobudnutých výmerách vo finančnom vyjadrení nedosiahol ani 30 Sk a keďže sa jednalo o tzv. „halierové vyrovnanie“, ktorého ustálenie navyše zohľadnilo výlučne jednoduché fiškálne hľadisko, s poukazom i na hodnotu prejednávaneho dedičstva, nebolo potrebné osobitným výrokom ukladať povinnosť výplatku na absolútne vyrovnanie dedičských podielov, v záujme prehľadnosti a jednoznačnosti odvolací súd celý (čiastkový) výrok týkajúci sa pozemkov podliehajúcich sa režimu zákona č. 180/1995 Z.z. označil ako zmeňujúci, hoci v niektorých dielčích častiach bol zhodný s pôvodným výrokom okresného súdu.

Proti tomuto uzneseniu podal dedič Ing. J. P. dovolanie a žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie. Navrhoval zmeniť uznesenie krajského

súdu vo výrokovej časti tak, že k nehnuteľnostiam KN parc.č. X. a X. bude potvrdený existujúci stav ich užívania v zmysle dohody medzi užívateľmi a 2/10 – iny rodinného domu č. X. v B. nepatria do dedičstva po nebohej Ž. P.. Vo svojom dovolaní, ktoré právne odôvodňoval s poukazom na § 236 a nasl. O.s.p., vytýkal odvolaciemu súdu „vecné najmä, ale i procesné vady konania“ a namietal, že vo vzťahu k „novopostavenému domu č. X. v kat.úz. B. B.“ bolo napadnutým uznesením krajského súdu hrubo porušené jeho vlastnícke právo ako aj právo jeho manželky. Konanie bolo podľa dovolateľa postihnuté vadami uvedenými v § 237 O.s.p., a tiež vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, najmä v tom, že LV č. X. z 23.11.1987, upravovaný a pozmeňovaný bol napriek týmto svojím vadám východiskovým podkladom, ktorého následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci, rozhodnutie, ktoré napadol, vychádzalo z povrchného, nedbanlivého skutkového zistenia, a ako účastníkovi konania, ktorý nebol prítomný pri prerokovaní veci, mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Vo svojich podaniach opakovane rozoberal skutkový a právny stav veci.

K odvolaniu sa vyjadril dedič V. P.. Poukázal na to, že o tom, že podiel k rodinnému domu v B. je predmetom dedičstva, bolo rozhodnuté v predchádzajúcich uzneseniach. Namietal, že ohľadom ostatných nehnuteľností, ktoré patria do dedičstva, žiadnu dohodu s druhým dedičom neuzavrel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), postupujúc podľa predpisov účinných od 15. októbra 2008 (prechodné ustanovenie § 372p ods. 1 O.s.p. k úpravám účinným od 15. októbra 2008 vykonaným zákonom č. 384/2008 Z.z.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté uznesenie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak sa ním napáda zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, alebo odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na zaujatie stanoviska, okrem dovolania, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého

stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ (§ 239 ods. 1 O.s.p.), alebo potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia, alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je podľa zákona (§ 242 ods. 1 O.s.p.) viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi a obligatórne sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p., a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale aj podľa ich obsahu.

Vzhľadom na vyššie uvedenú zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným).

Dovolateľ všetky vady konania v zmysle § 237 O.s.p. namietal, bez toho aby ich konkretizoval, avšak v dovolacom konaní žiadna z týchto väd nevyšla najavo.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 237 O.s.p. nie je založená už tvrdením dovolateľa o tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je postihnuté niektorou z vád uvedených v tomto zákonom ustanovení. Dovolanie je prípustné iba vtedy, ak je rozhodnutie odvolacieho súdu niektorou z vád uvedených v ustanovení § 237 O.s.p. skutočne postihnuté.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, pretože ako účastník nebol riadne zastúpený, a vec bola prerokovaná v jeho neprítomnosti, treba uviesť, že odňatím možnosti konať sa v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov (viď napr. II ÚS 102/04, 5 Cdo 102/01, 5 Cdo 93/2000).

V predmetnej veci odvolací súd rozhodoval v súlade s § 214 ods. 2 písm. c/ O.s.p. v znení účinnom do 15. októbra 2008, kedy na prejednanie odvolania proti uzneseniu súdu prvého stupňa netreba nariadiť pojednávanie. Tým, že odvolací súd prerokoval vec a rozhodol bez prítomnosti dovolateľa, konal v súlade s procesným predpisom a neznemožnil svojim postupom dovolateľovi realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom jeho práv a právom chránených záujmov.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak na ňu dovolanie nepoukazuje, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej základom je porušenie iných procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Procesné vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nevyšli v dovolacom konaní najavo.

Dovolací súd potom pristúpil ku skúmaniu vecnej správnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu z hľadiska dovolacieho dôvodu, ktorý dovolateľ v dovolaní uplatňuje, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Nezaoberal sa pritom právnymi otázkami dovolateľom nenamietanými. Dospel k záveru, že obsah dovolania nie je spôsobilý spochybniť správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska dovolacích dôvodov, výslovne v ňom uvedených.

Z obsahu dovolania dediča Ing. J. P. ďalej vyplýva, že tento ako ďalší dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. O takýto prípad sa v preskúmvanej veci nejedná.

V zmysle § 460 Občianskeho zákonníka, dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiťa.

V zmysle § 482 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ak je viac dedičov, vporiadajú sa na súde medzi sebou o dedičstvo dohodou. Ak dohoda neodporuje zákonu alebo dobrým mravom, súd ju schváli.

V zmysle § 483 Občianskeho zákonníka ak nedôjde k dohode, súd potvrdí nadobudnutie dedičstva tým, ktorých dedičské právo bolo preukázané.

V zmysle § 484 Občianskeho zákonníka, súd potvrdí nadobudnutie dedičstva podľa dedičských podielov. Pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiťa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovanie, ak ide o dediča uvedeného v ustanovení § 473 ods. 2, započíta sa aj to, čo od poručiťa bezplatne dostal dedičov predok. Pri dedení zo závetu treba toto započítanie urobiť, ak na to dal poručiť príkaz alebo ak by inak obdarovaný dedič bol oproti dedičovi uvedenému v ustanovení § 479 neodôvodnene zvýhodnený.

Občiansky zákonník vychádza pri úprave dedičského práva zo základnej zásady, že dedičstvo prechádza na dediča (dedičov) ipso iure, t.j. podľa samého práva okamihom poručiťovej smrti. Napriek tomu však zachováva princíp úradnej ingerencie pri nadobudnutí dedičstva, čo je odôvodnené požiadavkou právnej istoty pri zmene vlastníckych vzťahov alebo iných oprávnení v dôsledku smrti, záujmom na čo najúplnejšom zistení rozsahu majetku a práv patriacich do dedičstva, aby nedochádzalo k ohrozeniu práv tretích osôb, predovšetkým veriteľov. Aj keď osvedčenia ako aj právoplatné uznesenia o dedičstve majú iba deklaratórnu povahu, pretože k nadobudnutiu dedičstva dochádza ipso iure smrťou poručiťa, ich hlavný

hmotnoprávny význam spočíva v tom, že je nimi bezpečne ustálené, na ktorého z dedičov prešiel poručiťov majetok, prípadne ktorí dedičia a v akom rozsahu zodpovedajú za dlhy poručiťa. Osvedčenie o dedičstve a uznesenie o dedičstve sú podkladom pre zápis vlastníckeho práva.

V zmysle § 175m O.s.p. súd zistí poručiťov majetok a jeho dlhy a vykoná súpis aktív a pasív. Týmto nie je dotknuté ustanovenie § 175k ods. 3, v zmysle ktorého, ak sú aktíva a pasíva medzi účastníkmi sporné, obmedzí sa súd len na zistenie ich spornosti, pri výpočte čistého majetku na ne neprihliada.

Ak nedôjde k vyporiadaniu dedičstva dohodou, súd potvrdí nadobudnutie dedičstva tým, ktorých dedičské právo bolo preukázané a to podľa ich dedičských podielov. V takom prípade je súd povinný pri dedení zo zákona započítať dedičovi do jeho podielu to, čo za života poručiťa od neho bezplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovanie. Postup pri vyporiadaní poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov nachádzajúcich sa mimo zastavaného územia obce upravuje osobitne zákon č. 180/1995 Z.z. o opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, a pri dedení poľnohospodárskych a lesných pozemkov vo vlastníctve členov pozemkových spoločenstiev zákon č. 181/1995 Z.z. o pozemkových spoločenstvách.

Osvedčením alebo právoplatným uznesením o dedičstve je prejednanie dedičstva skončené.

Dovolací súd sa po prejednaní veci v rozsahu podaného dovolania stotožnil so závermi odvolacieho súdu, ktorý pri svojom rozhodnutí vychádzal dôsledne z hore uvedených právnych predpisov. Dôkazy vykonané súdom prvého stupňa a doplnené odvolacím súdom, na rozdiel od názoru dovolateľa, považoval dovolací súd za presvedčivé a vyhodnotené v súlade s § 132 O.s.p. Námietka, že uznesenie odvolacieho súdu vychádzalo z povrchného, „nedbanlivého“ skutkového zistenia, nebola dôvodná. So závermi odvolacieho súdu, ktoré nevybočili z medzí hľadísk stanovených zákonom (§ 132 O.s.p.) a ktoré sú v súlade s pravidlami logického usudzovania, sa Najvyšší súd Slovenskej republiky v celom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach odkazuje na jeho správne a presvedčivé dôvody spĺňajúce zákonné podmienky vyjadrené v § 157 ods. 1, 2 a § 167 ods. 2 O.s.p.

K námietkam dovolateľa spochybňujúcim správnosť skutkových záverov odvolacieho súdu považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. tieto nemôžu byť samy osebe dôvodom dovolania. Dovolanie nie je totiž „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm. a/, b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených odvolacím súdom, tak ani prieskumu ním vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

Pokiaľ dovolateľ opätovne spochybnil zaradenie 2/10 – in rodinného domu, č. súpisné X. v B., vrátane 2/10 – in pozemku KN parc.č. X., X., do dedičstva po poručiteľke odvolací súd presvedčivo odôvodnil svoj právny názor na túto skutočnosť už vo svojom predchádzajúcom zrušujúcom uznesení zo dňa 14. septembra 1998 sp.zn. 9 Co 64/98 (č.l. 217 a nasl. spisu). O tom, že tieto nehnuteľnosti patria do dedičstva po Ž. P., bolo právoplatne rozhodnuté uznesením bývalého Štátneho notárstva L. M. zo 16. marca 1990 č.k. D 1435/87 – 113 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. mája 1990 sp.zn. 13 Co 78/90. Rozhodnutia vydané v konaní o určení, či nejaká vec patrí alebo nepatrí do dedičstva sú pre konajúci súd v zmysle § 159 ods. 2 O.s.p. záväzné. Uvedené ustanovenie (§ 159 ods. 1, 2 O.s.p.) je procesným vyjadrením zásady právnej istoty ako súčasť právneho štátu podľa č. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Opätovné spochybňovania dovolateľa s uvádzaním vlastných hodnotiacich úsudkov o „sfalšovaných údajoch z katastra nehnuteľností“ nemajú právnu relevanciu a dovolací súd na ne nemohol prihliadať.

Spôsobilým dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. nie je ani nesúhlas dovolateľa s vyhodnotením dôkazov odvolacím súdom (porovnaj R 42/1993). Legislatívna

úprava dovolania plne rešpektuje to, že tento mimoriadny opravný prostriedok bol ustanovený ako výnimka z pravidla stability súdneho rozhodnutia, vyjadreného jeho právoplatnosťou.

Takisto správne postupoval odvolací súd pri dovolateľom namietanom určení podielu k nehnuteľnostiam v kat.úz. L. T., KN parc.č. X. a parc.č. X., keď dovolateľom, v dovolaní uvádzaná dohoda o potvrdení existujúceho stavu ich užívania, nebola v celom konaní dosiahnutá, a ani navrhovaná zo strany dovolateľa, a druhý oprávnený dedič k takejto dohode ani nepristúpil.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že dovolaním vytýkané nesprávne právne posúdenie vecí odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) nie je dôvodné a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia a ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie dediča Ing. J. P. podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Úspešnému dedičovi V. P. (§ 142 ods. 1 v spojení s § 224 a § 243c O.s.p.) dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože nepodal návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. januára 2009

JUDr. Vladimír M a g u r a , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková